

# Hirek – közlemények

## A FOLYÓIRATFORGALOM ELEMZÉSE AZ ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁRBAN.

Az OMK. átgondolt gyarapító tevékenysége következtében az 1956. év. folyamán 2.162 féleségre /ebből 129 a duplum/ emelte fel folyóiratainak számát, az 1955. évi 1.870 féleséggel szemben. Ezzel a nagymennyiségű folyóirat-gyarapodással a könyvtár a tudományos szakkönyvtárak sorában az elsők között is fontos helyet foglal el. A folyóirat-gyarapodást gondos válogatómunka jellemezte, s ezáltal nemcsak mennyiségileg növekedett, de minőségileg is megerősödött a könyvtár folyóirattára. Szigorú törvényként ügyelt a könyvtár a legfontosabb folyóiratok folyamatosságára is, tehát arra, hogy az évfolyamok hiányok nélkül meglegyenek.

A nagyarányú folyóirat-gyarapodás összhangban áll a folyóiratok egyre növekvő használatával, mind a helybenolvasás, mind a kölcsönzés terén. E növekedésre jellemzőek az alábbi adatok:

- a./ Az 1956. első félévi folyóiratforgalom összesítése azt mutatja, hogy az OMK-ban a helybenolvasott folyóiratok száma az 1955. évi I. félévi forgalommal szemben 53,2 %-kal, a kölcsönzött folyóiratoké pedig 66,7 %-kal /!/ növekedett. /Az októberi események következtében az 1956. évi januári-októberi - tehát csonka - adatok nem teszik lehetővé az 1955. évi, 12 hónapos eredményekkel való reális összehasonlítást./
- b./ Figyelemreméltó eltolódás mutatkozik a helybenolvasott és kölcsönadott folyóiratok nyelvi megoszlásában. A magyar-nyelvű folyóiratforgalom az 1955. évi 23,2 %-ról 21,3 %-ra esett vissza, minden bizonnyal azért, mert a műszaki vállalati és kutatóintézeti könyvtárak maguk is előfizettek a magyar folyóiratokra. Ezen túlmenően a könyvtár már nem adta kölcsön az egy példányban meglévő magyar folyóiratokat, ami kétségtelenül kihatott kölcsönzési tevékenységére is.

c./ Visszaesett a német-nyelvű folyóirat-forgalom is, az 1955. évi 30,3 %-ról 26,6 %-ra, ezzel szemben az angol-nyelvű folyóirat-forgalom 27,8 %-ról 32 %-ra növekedett, ami /feltehetőleg/ azt jelzi, hogy a hazai műszaki értelmiség angol nyelvtudása kiszélesedik.

A közölt adatokból is egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy

1. a folyóiratállomány jelentősége egyre nő, ami azzal magyarázható, hogy általában a folyóiratok közlik elsőként a műszakilag "új"at, s a magyar műszaki értelmiség, mérnökök, technikusok, de azok a szakmunkások is, akik ma már szép számban jelennek meg az OMK-ban, felhasználják a könyvtár folyóiratállományát a műszaki fejlesztés előmozdítására. Ez a hazai jelenség azért is örömdetes, mert a külföldi hasonló statisztikák ugyanilyen eredményekről számolnak be.
2. Az OMK országos, műszaki alapkönyvtári és hálózati központi jellege egyre inkább kidomborodik, mind a gyarapodásban, mind pedig az állomány forgalmában.
3. A könyvtárban az OMK főhatóságának megértő közreműködésével és segítségével megnőtt az ún. "devizaigényes" folyóiratféleségek száma, ugyanakkor, amikor a műszaki vállalati könyvtáraknál a devizaigényes folyóiratok előfizetése csökkent. A kisebb könyvtárak tehát fokozottabb mértékben kénytelenek az OMK-hoz fordulni folyóirat igényeik kielégítésére.
4. Az országos alapkönyvtári jelleg azonban épp a forgalom igen nagy mértékű növekedése folytán felveti a folyóiratállomány kölcsönzésének kérdését. Ez a probléma már régen vajudik. Felül kell vizsgálni, hogy a könyvtár a jövőben megmarad-e kölcsönző-könyvtárnak folyóiratállományát illetőleg, vagy a fejlődés meghatározott, jövőbeni szakaszában "praesens", nem kölcsönző könyvtárrá alakul át, figyelembevéve a műszaki alapkönyvtári jellegét, a kutatás bizonyosságának és folyamatosságának biztosítását helybenolvasás útján, valamint a műszaki tájékoztatás /dokumentáció/ igényeit.
5. Mindenképpen biztosítani kell a könyvtárban a gyors, olcsó pozitív fotokópia és mikrofilm-másolat szolgáltatást az olvasóknak.
6. Időben gondoskodni kell a nagymennyiségű folyóirat-állomány korszerű és jó tárolásáról, hogy a kért folyóiratokat az olvasók biztosan és gyorsan meg-

kaphassák. Ez a területi, egyben raktározási előfeltétel előreláthatólag megvalósul a könyvtár Múzeum-utcai új palotájában.

Ez év végére elkészül az Országos Műszaki Könyvtár új székháza Budapest, VIII. Múzeum-u. 17. sz. alatt.

A könyvtár József köruti olvasótermei, Rákóczi-uti fotolaboratóriuma az év végén vagy legkésőbb 1958 elején az újonnan átépített könyvtárépületbe költöznek.

x

A Szovjetunió Olajipari Minisztériuma 1956-ban megszervezte a műszaki, tudományos és tanintézeti könyvtárak versenyt. A verseny feltételei közé tartozik az olvasók számának 25-30%-os növelése, a politikai és műszaki irodalom olvasottságának fokozása, mintaszerű raktári rend, megfelelő katalógusrendszer kiépítése. A legjobb eredményeket elért könyvtárak pénzjutalomban részesülnek. /Bibliotekar'/

x

Nyolc hónappal ezelőtt alakult meg az Építők Rózsa Ferenc Művelődési Házának műszaki dokumentációs és fordító köre. A kör munkájában mintegy hetvenen vesznek részt a különböző építőipari tervezőirodák és kivitelező vállalatok műszaki dokumentációs és fordító köreinek tagjai közül. A vezetőség felvette a kapcsolatot a világ számos építőipari dokumentációs

központjával, amelyek azóta rendszeresen megküldik a birtokukban levő dokumentációs anyagokat. A beérkezett anyagot katalogizálták, és a katalógust az összes tervezőirodák és vállalatok igazgatóinak, főmérnökeinek, valamint a műszaki fejlesztési osztályok vezetőinek megküldték. Az építőipar műszaki dolgozói a Rózsa Ferenc Művelődési Ház műszaki körében tekinthetik meg a munkájukat elősegítő dokumentációs anyagot.

x

Gyorsult az Országos Műszaki Könyvtár fordítási szolgálata. Régi panasz volt, hogy az Országos Műszaki Könyvtár által készített szakfordítások lassan jutnak el a megrendelőkhöz. A könyvtár fordítási osztályán bevezetett új rendszer lehetővé teszi, hogy a szakfordítások lektorálva és a fordításhoz szükséges ábrák fotojával együtt 2 - 3 héten belül a megrendelő kezébe jussanak.

x

A Szovjetunió és Ukrajna kulturális ügyeinek minisztériuma Harkovban összehívták Oroszország, Ukrajna, Moldva, Azerbajdzsán, Gruzia és Örményország 600 állami, műszaki és szakszervezeti könyvtárosának konferenciáját.

A.M. Kavtaszeva, a Szovjetunió kulturális ügyei minisztériuma könyvtári főosztályának vezetője előadást tartott a műszaki irodalommal kapcsolatos feladatokról. A megbeszélésen tájékoztatást nyújtottak a legújabb műszaki eredményeknek, az építési munkák gépesítésének, a gépgyártásnak irodalmáról. A vitában 60 könyvtáros vett részt. A résztvevők számára kiállítást rendeztek a műszaki irodalomról. könyvtár- és muzeumlátogatókat szerveztek.

x

A FID 1956 végén egyhangulag felvette tagjai sorába Lengyelországot. A 24.országos képviselőket a varsói Centralny Instytut Dokumentacji Naukowy Technicznej gyakorolja.

x

Könyvtári munkánk az ipar fejlesztéséért címmel ismertette a Papír- és Nyomdatechnika c. folyóirat a Papír- ipari Kutatóintézet könyvtárának munkáját. A cikkben Kalmár Andorné könyvtáros bemutatja azt a sokrétű feldolgozó és tájékoztató munkát, amellyel arra törekszik, hogy a papíripar feladatainak megoldását minél bővebb, részletesebb irodalomkutatással, tájékoztatással segítse elő. Felhívja a szakemberek figyelmét arra, hogy a könyvtár egyik legfontosabb feladatá-

nak azt tekinti, hogy az olvasókat foglalkoztató részletkérdésekben megfelelő felvilágosítást, utbaigazítást tudjon adni, s ezért kéri az egy-egy speciálisabb probléma után érdeklődőket, hogy azt mindenkor közöljék. Így a szakmai megbeszélések során kialakult bővebb tárgyismeret révén a könyvtár javítani, elmélyíteni tudja információs és adatszolgáltató munkáját.

x

Az Angol Szakkönyvtáros Szövetség 25 hallgató részére referálótanfolyamot tart 1957 január 24 és április 11 között. A jelentkezők minden szerdán este 6.45-8.15 között szemináriumszerű előadásokon vesznek részt. Ezeken megismerkednek a referátumok és kivonatok felhasználásának és készítésének kérdéseivel, majd gyakorlatokat tartanak.

x

Az Országos Műszaki Könyvtár külföldi folyóiratok cikkeit ismertető referáló folyóiratai, a Műszaki Lapszemlék 1. Bányászat, 2. Elektrotechnika, Híradástechnika, Mérés- és Műszertechnika, 3. Energia, 4. Élelmiszeripar, 5. Építőipar, Építőanyagipar, 6. Gépészet, 7. Kémiai Szemle, 8. Kohászat, Öntőde, Alumíniumipar, 9. Közlekedés, Mély- és Vízépítés, Hidrológia. 10. Papír- és Nyomdaipar, Faipar, 11. Textilipar, Bőr- és Bőrfeldolgozóipar, 12.

Üzemszervezés. 1957-ben újra megjelennek.

Az első számok március hónapban már eljutnak az előfizetőkhez.

A Műszaki Lapszemlék mintegy-1200 külföldi szakfolyóirat magyar vonatkozásban hasznosítható cikkeinek tartalmi kivonatát közlik.

x

Új folyóirat, 1957 január elsején a Johnson, Mathey and

Co. kiadó új folyóiratot jelentet meg PLATINUM METALS REVIEW címen. A folyóirat 25,5 x 18,5 centiméteres nagyságban kéthavonként jelenik meg 36 oldalon.

x

Az ASLIB Information és az ASLIB Proceedings január 1 óta egységes havi kiadványban jelenik meg ASLIB Proceedings: Incorporating ASLIB Information címmel.

---0000000---